

E X L I B R I S - T É K A

XX. SZÁZADELEJI MAGYAR GRAFIKUSMŰVÉSZEK

Petry Béla, 1945 előtt.

*Sz. Béres István,
1937.*

Révész Kornél, 1945 előtt.

R É S U M É

Peter Kocak (1961) artiste graveur slovaque vit à Presov. La liste de ses créations contient environ 300 ations de la héliogravure. Dans l'article premier Imre Soós fait connaître son carrière artistique en mentionnant aussi les plusieurs prix imposants obtenu par le jeune artiste.

András Réti (1958) a acquis son diplôme de professeur à Pécs, à présent il remplit sa fonction dans la ville de Tata (Hongrie). D'après l'auteur *István Lenkey* parmi ses créations figurent des cuivres. Comme artiste expérimentant il pratique aussi la technique de l'ordinateur (CAD).

László Kerékgyártó a créé une série de 25 linogravures en l'honneur du 130ème anniversaire de la "naissance" de Budapest. C'est-à-dire 1873 est la date de l'union de trois villes: Buda, Pest et Vieux Buda.

L'exposition commémorative permanente d'*Antal Fery* fut inaugurée le 10 mai 2002 à Szerencs, ville natale du maître. Nous publions le discours inaugural de l'artiste graveur *János Kass* lauréat du prix Kossuth. C'est *Dr. Ádám Nagy* collaborateur du Musée de Szeged, qui a rangé l'exposition instructive.

Dans le neuvième arrondissement de Budapest la Galerie IX a présenté les dessins à la plume de l'artiste *Károly Raszler*, professeur retraité de l'Université des Beaux-Arts de la métropole. On lit le discours inaugural du professeur *Ferenc Vámosy*, lauréat du prix Széchenyi.

Imre Soós écrit sur l'exposition commune de trois artistes graveurs: *Gyula Köbgyi*, *Gyula Sajtos* et *Péter Ürmös*, qui ont présenté ses créations dans la Maison de la Culture Csokonai, de résidence dans le 15ème arrondissement de la capitale. D'après le discours inaugural de *Zoltán Király* les trois artistes sont membres très actifs du KBK et jouissent de la considération générale.

Sous le titre "architecture intérieure" écrit *Zoltán Király* sur l'exposition d' *Antal Vásárhelyi*. Il a fait ses études à Bucarest et depuis 1979 il vit en Hongrie. (Entetemps il a passé dix années à Nürnberg) Étant un participant très actif de la vie artistique contemporaine il a organisé plusieurs expositions comme la série "Homage à M. C. Escher ." L'artiste a exposé ses gravures de grande dimension.

Rubriques ultérieures: Bibliophilie, Nouvelles , Reveu de presse.

B E M U T A T J U K

PETER KOCÁK SZLOVÁK GRAFIKUSMŰVÉSZ

Peter Kocak: hidegtű C4/3

A szlovákiai Presov magyar nevén Eperjes történelmének számtalan mozzanata kapcsolódik a magyar múlthoz, de szlovák barátaink kultúrájának is hagyományos központja ez a szép fekvésű város. Napjainkra a kisgrafika egyik "szent helye" lett Eperjes. Az itt élő Peter Kocak grafikus igényes rézkarcai ugyanis a világ minden tája felé elviszik az alkotó nevét, a város hírnevét.

A művész 1961-ben született Kelet-Szlovákiában. Szakmai tanulmányait 1987-ben fejezte be a pozsonyi Szépművészeti Akadémia szabadgrafikai és illusztratori tanszakán.

Alig 20 éves, amikor 1981-ben első linómetszetű ex librisét elkészíti. Önarcképe szerepel ezen a lapon, amelyet azóta a könyvjegyek igényes sora követ. Sajat maga és családja tagjain kívül idővel a nemzetközi ex libris-élet számos kiválóságának neve szerepel főként C-technikával készült művein. (Ezek tulajdonosai közül elég csak ötletszerűen Chassaing, Pungs, Palmirani, Luc van den Briele, Panenka nevét megemlíteni.) Nemcsak gyűjti a japán és kínai kisgrafikát, hanem számos lapja viseli a Távol-kelet több neves gyűjtőjének nevét is.

A 2000-es esztendővel zárult alkotásjegyzékében mintegy 300 ex libris szerepel, amelyek technikája a linómetszettől a mélynyomás virtuóz változatosságáig terjed. Nem éri be azzal, hogy egyszerű hidegtű-eljárással valósítsa meg gazdag fantáziával elgondolt képi világát. Igen sokszor ugyanazon a lemezen több-féle technikát is alkalmaz, így nem ritka az olyan alkotása, amelyről legalább 3 eljárást tüntet fel az alkotásjegyzék. Néha ezen is tovább lép: az Op. 132. számú lapjának technikai jelzése: C2+C3+C5+C7.

Peter Kocak: hidegtű C4/2

Nagy erénye lapjainak színessége. Gyakori a lemezre vitt két szín, de a három színnel nyomott lapja sem ritka. Könyvjegyein időnként absztrakt képi világ jelenik meg, szívesen alkalmaz kalligráfiát is mondanivalóinak kifejezésére. Ha a realitás foglalkoztatja, keverednek ebben szürrealista elemek is, ahogy ezt a cikkünket kísérő illusztrációk is mutatják.

Munkásságát számos díj odaítélésével ismerte el a szakma. Első díjat nyert az 1994. évi kievi, az 1995. évi losonci, az 1996. évi vilniusi és az ugyanabban az évben megrendezett varsói nemzetközi pályázaton.

Peter Kocak: hidegtű C4/3

tár ex librisei című könyve. A hiánypótló jelentőségű, nagyon szép kiállítású könyvet (amelyet e számunk *Könyvespolc* rovatában részletesen bemutatunk) a Balassi Könyvkiadó kereskedelmi igazgatója, *Orbán György* ajánlotta a megjelentek figyelmébe, akik között nagyobb számban a KBK Egyesület ex-libris és kisgrafika-gyűjtő tagjai foglaltak helyet. Előadása végén felhívta az inkább a bibliofiliát kedvelők, érdeklők figyelmét a Balassi Kiadó egyéb, gyönyörű kiadványaira, például az 1536-ban kiadott, Pesti Mizsér Gábor magyar nyelvű Új Testamentumának facsimilekiadására, vagy a Czéh Sándor magyaróvári nyomdászkiadó illusztrációinak MINTAKÖNYVE c. hasonló kiadványára, amelyben a nyomda fa-, linó vagy rézmetszetű könyv-díszei, képes illusztrációi láthatók az 1836 és 1875 közötti években.

A Molnár C. Pál Baráti Kör tisztelettel invitálta az érdeklődőket a XI. kerületi Petőfi Sándor Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola aulájában május 16-án délután megnyílt kamara-kiállításra. A bemutatott alkotások, a Molnár C. Pál Baráti Körhöz tartozó művészek munkái sokrétű, változatos és színes összeállításban adtak ízelítőt Búza Barna, Csiby Mihály, Krasznai János, Mendlik Lajos, Molnár C. Pál, Németh Nándor, Marosvári György, Tavaszi Noémi, Ürmös Péter, Varga Hanna és két meghívott művész, Kovács Attila és Marosvári Attila sokféle művészeti technikát alkalmazó ábrázoló művészetéről. A tárlatot megrendező Ürmös Péter művész-tanár bevezető sorai után

László Zsuzsa újságíró szerkesztő-riporter tartott beszédet az iskola tanulóinak és énekkarának meghitt közreműködésével.

Molnár C. Pál fametszete, X2

K Ö N Y V E S P O L C

DEÉ NAGY ANIKÓ: A MAROSVÁSÁRHELYI TELEKI-BOLYAI KÖNYVTÁR EX LIBRISEI.
Balassi Kiadó, Budapest Polis Könyvkiadó, Kolozsvár, 2001. p.103 + I-XCVI. III.

A múlt év végén a fent jelzett budapesti és kolozsvári könyvkiadók közös vállalkozásaként látott napvilágot a közelmúlt ex libris irodalmának egyik legszebb, nagy- szerű kiállítású és mind tartalmában, mind illusztrációs anyagában hézagpótló magyar kiadványa. A könyv az erdélyi könyvesház, a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Könyvtár (az úgy nevezett Teleki Téka és a Bolyai Kollé- gium könyvtára összevont anyaga) köteteiben található ex libriseket mutatja be. A ma több mint 200 000 kö- tetes gyűjteményben több ezer ex librist hordozó található. *Deé Nagy Anikó* és a Teleki Könyvtár munka- társai sok éves munkával gyűjtötték ki e könyvekből a könyvjegyeket és igyekeztek ezekről a lehető legpon- tosabb katalógust összeállítani. Ennek ellenére, amint a szerző írja: "A régi könyvekben lévő ex librisek sajtó alá rendezése éveket váratott magára. Megfelelő szak- könyvek hiányában különösen a tulajdonosok azonosí- tása okozott nehézséget. Csak a közelmúltban kerül- hetett sor a külföldi könyvtárakban lévő ex libris-kata- lógusok, szakkönyvek helyszíni tanulmányozására. A könyvjegytulajdonosok azonosítását az Országos Szé- chenyi Könyvtár, az MTA Könyvtára, a bázeli Egyetemi Könyvtár és a zürichi Zentralbibliothek szakirodalmá- nak felhasználásával végeztem."

hány csak egy-két példányban fordul elő, míg néme- lyekből több száz, olykor ezer darab is létezik. Talál- hatók olyanok is köztük, amelyek nem kimondottan ex librisnek készültek, de mivel könyvbe ragasztva maradtak fenn, nem kétséges, hogy a könyvjegy funkcióját töltik be, vagyis a tulajdonos megjelölésére szolgálnak. Ilyenek például a kézzel írott vagy nyomtatott, csak szöveget tartalmazó cédulák, pecsétek, bélyegzők, rub- likás klisényomatba írt adatok és nyilvántartási számok, stb. A könyvben bemutatott legrégebbi könyvjegy 1568-ból a szatmári Paksi Mihály ajándékozási szöveges ex librise, a legújabb pedig 1972-ben, készült, amely sze- rint Halász József marosvásárhelyi bankigazgató 1200 kötetes könyvtára leánya ajándékaként került a Teleki-Bolyai Könyvtárba.

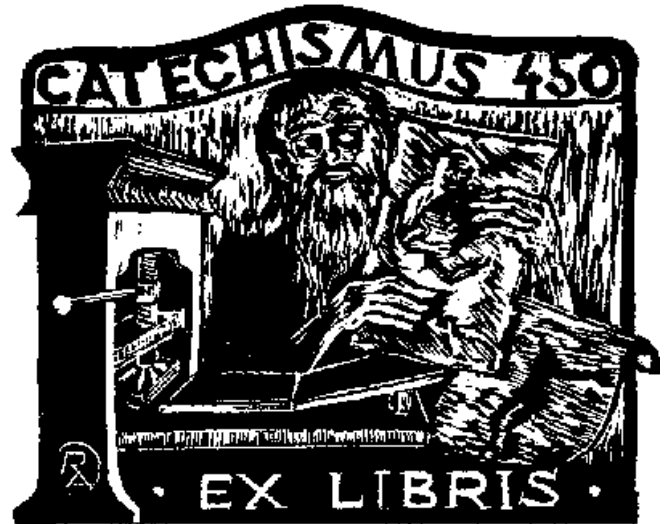
A könyv három nagy részre oszlik. Az első része *Ex librisek régi könyvekben* címmel a szerző tanulmánya, amelyben közel 50 oldal terjedelemben tudományos alaposággal elemzi mindazt, amit a publikált könyv- jegyekről tudni kell és felderíthető volt. Összefoglalja a könyvjegy történetét, az ex libris-készítés technikáját, a korszakokat és stílusokat, hat nagyobb csoportba osztva bemutatja az ex libris-fajtákat (intézményi, ajándé- kozási, jutalom, foglalkozásra utaló, házastársi stb) majd tíz csoportba sorolja azok gazdag formakincsét

megjelenése jelzi. A múltat képzeletbeli és álomszerű világként kezeli s ebből mutat valamiféle utat a jelenen át a jövő felé. Ex librisei ezért egy nagy történelmi távlatot fognak át oly módon, hogy a mai ember életében keresik az esztétika formáló szerepét és jelentőségét.

Alkotói világa az ember és környezete sokarcúságát, e sokarcúság gazdagságát s ugyanakkor zűrzavarát kelti életre. E sajátos megközelítése világunknak és az embernek egy képzeletbeli utazás, amelyben az átváltozás, a megújulás és a további lehetőségek csodálatos alakulása, formálódása biztosít életteret. Ex librisei korunk tükröi. Bennük van a sok-sok zűrzavar és összevisszaság, az események múlt és jövő érthetlensége, azonban egy olyan grafikai játékoság is, amely szemet gyönyörködtetve tanít és vezet.

Siófokon született 1958-ban. A Pécsi Tanárképző Főiskolán földrajz és rajz szakon diplomázott. Jelenleg Tatán a Vaszary János Általános Iskolában tanít. Tagja a tatai ART6-csoportnak.

1988-tól vesz részt hazai és nemzetközi ex libris kiállításokon: Pozsonyi I. Ex Libris Triennálé 1995; Vilnius 1996, 1997; Budapest Millecentenáriumi ex libris kiállítás 1996; Siauliai, nemzetközi ex libris kiállítás 1998; Pozsonyi II. Ex Libris Triennálé 1998; Barcelona nemzetközi ex libris kiállítás 2000.

Róti András linómetszete, X3

Önálló kiállításai: Neszmély(1995), Baja (1997), Tata (1997,1998, 2000), Tatabánya (1989)

Címe: H-2890 Tata, Agostyáni út 80.

Lenkey István

KISGRAFIKÁK AZ ORSZÁGPARK JUBILEUMÁRA

Kerékgyártó László linómetszetei, X3

Budapest születési évének az 1873-as esztendőt tekintjük, ekkor egyesítették ugyanis Pest városát Budával és Óbudával. A századik évfordulót 1973-ban ünnepségek rendezésével és több maradandó épület, intézmény létesítésével tették emlékezetessé.

Az ország 19 megyéje ez alkalomból új kertet ajándékozott Budapestnek. Az Országpark a Kőbányá-

hoz tartozó Népligetben több, mint negyvenezer négyzetméteren valósult meg. A parkban minden megye megfelelő területet kapott, hogy azt a reá jellemző növényekkel, kerti tárgyakkal rendezze be. Csongrád megye három folyóját például a parkban megépített három csobogó, a Veszprém megyei bazalthegyeket e kővel szegélyezett virágágyak jelképezték. Baranya

H Í R E K

Hajdú-Bihar megye és a debreceni Kölcsey közművelődési intézet több évtizede ápol kulturális kapcsolatokat a japán Toyama tartománnyal, amelynek keretében rangos képzőművészeti rendezvényekre is sor kerül.

A múlt év novemberében az I. nemzetközi toyamai képzőművészeti kiállítás megnyitójára, Hajdú-Bihar megye képviselőjében, a közművelődési intézet osztályvezetője, *Angyal László* vezetésével *Burai István* festőművész, *Szilágyi Imre* és *Tamus István* grafikusművészek, valamint *Király Attila* művészettörténész utazott Japánba. A tárlaton négy ország, Japán, Kína, Korea és Magyarország 30-30 műalkotással vett részt. A magyar művészek részt vettek a kiállítás alkalmával szervezett szimpóziumon is, ahol a fő téma a művészek helyzetének országokénti elemzése volt.

A Ferencvárosi Pincegalériában *Kazinczy Gábor* grafikusművész kiállítása nyílt meg február 21-ikén, ahol az érdeklődők szép válogatást láthattak a művész legújabb grafikai műveiből. A tárlatot népes közönség és a KBK tagságának sok képviselője jelenlétében *Baky Péter* festőművész nyitotta meg.

Cegléden a Toldy Ferenc Kórház-Rendelőintézet igazgatósága rendezte meg március 18-ikán délután a Kisgrafika Barátok Köre művésztárgya, a neves grafikus és festőművész, *Nagy László Lázár* tárlatát. A Kórház tanácstermében *Grafikai epigrammák* címmel megnyílt kiállítás, amint az a címéből is látható, a művész eddig készült 617 opuszából, ex libriseiből és kisgrafikáiból tár mintegy 190 alkotást a nézők elé. A műveket *Dr. Koltói Ádám* mutatta be a nagyszámú közönségnek, melynek keretében fuvolán közreműködtek a ceglédi Erkel Ferenc Zeneiskola tanulói.

*Nagy László Lázár
fametszete, X2*

*Nagy Bandó András - Bálint Ferenc beszélgetés
Fotó: Szökőcs Béla*

Művésztalálkozó Pécsen. Március 19-ikén a Pécsi Barátság Klub és a Művészbarátok Egyesületének Pécsi Csoportja szervezésében, a Dédász Rt. éttermében kellemes hangulatú baráti találkozóra került sor.

Andrell Tamás és *Nőt Béla* uraknak, az est házigazdájának volt a vendége *Bálint Ferenc* komlói grafikusművész és az őt kérdező *Nagy Bandó András* humorista. A beszélgetés témája a könyvjegy jelentése, története, elkészítésének folyamata, valamint a tehetséges grafikusművész életútjába való bepillantás volt. Hála Nagy Bandó András felkészültségének, az egyébként rendkívül szerény és általában szűkszavú mesterrel ezúttal alapos és kielégítő válaszokat kaphattak a résztvevők. Közben gyönyörködhetek Bálint Ferenc egyedi, válogatott lapokból álló kortárs-gyűjteményében és az általa készített szép kisgrafikai lapokkal, a különleges dombornyomásokkal kiegészített ex librisekkel is. Köszönet a házigazdájának a jól sikerült találkozóért. (Szökőcs Béla)

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gyönyörűen felújított központi épületének kiállító termében március 19-ikén rendezték meg *Marcali Kiss József* festő és grafikusművész emlékkiállítását. *Dr. Fodor Péter* a Könyvtár főigazgatója nagy szeretettel emlékezett a művészre, aki egy időben munkatársa is volt a fővárosi könyvtárnak, és meleg szavakkal méltatta nemes művészetét. A tárlat a korábbi évek grafikai sorozataiból *Bohócok*, *Kharon ladikján*, stb. mutatott be részleteket és válogatást festményeiből is, amelyekkel a betegségével is dacoló művész hirdette a hitet és a szépséget.

Április 10-ikén, a Költészet Napja alkalmából a Magyar Mezőgazdasági Múzeum rendezett érdekes és ötletes kiállítást, *Szent vegetáció* címmel, *Olexa József* festő- és grafikusművész színes grafikai műveiből. A gyönyörű, élethű, színes rajzok zöldségféléket és gyógynövényeket ábrázolnak, gondosan kiválogatott, rájuk vonatkozó 16-19. századi könyvekből vett ízes idézetek

köszönhető, de még inkább belső békéjéből sugárzott, egy ma annyira vágyott meleg családi környezetből származó, abban felnőtt, kiegyensúlyozott ember világlátása volt. Mély humanizmusa, hazulról, családjából hozott idealizmusa, hallatlan munkabírása, akaratereje, fiatalon kiemelte kortársai közül.

Az "édes ember". Szerencs fia, szerencsés is, a szerencse birtokosa is, hiszen művészete Szerencsen, e gyönyörű várban, e múzeumban talált végleges otthonra és Szerencsről induló pályáivét e kiállítás zárja le. A játék a Szerencs szóval, a cukorgyárra utaló édes jelzővel kedvemre való volna, de ebben Esterházy az igazán járatos, posztmodernül szeretném én is csürnicavarni Szerencset és a cukrot....

A gyűjtemény értéke valóban felbecsülhetetlen, mert e fába metszett igazgyöngyszemek a huszadik század magyar műveltségének "egyperces novellái" (Örkény után szabadon). Ma már ismeretlen ez az alkotói alázat, aszkétizmus, fegyelem, amivel a mester középkori szerzetesként fába véste mestersége ars poeticáját. Pályatársai, barátai, Varga Mátyás, Márk Tivadar, Amerigo Tot, nagyszerű nevek. Itt kell megemlítenem három másik nevet, akik Fery Antal pályá-

futását ösztönözték, figyelemmel kísérték: dr. Semsey Andor, Galambos Ferenc és dr. Soós Imre.

Az egykori barátok művei értő kezekben vannak, köszönet ezért a múzeum igazgatójának, Fazekasné Majoros Juditnak, köszönet dr. Nagy Ádám tanár úrnak, aki közel egy éves munkával készítette elő a kiállítást. Köszönet Rácz János művész úrnak a kiállítás precíz installálásáért és köszönet a Fery családnak a segítségért. Szerencs fia, a szerencse fia, a város díszpolgára műveivel van jelen itt közöttünk. Csak néhány dologra szeretném felhívni a figyelmüket.

Ha Önök körbenéznek, itt láthatják Fery Antal önarcképeit fába metszve. Gondoljunk Rembrandtra, ifjú korától idős koráig tartó önarcképsorozatára, vagy Picasso önarcképeire. Itt láthatjuk, hogyan lesz történelem az Aldo Moro olasz miniszterelnök számára készített ex librisből. A vár fába metszett képe egyben a múzeum emblémája is, levélpapírján ez szerepel, sőt, ma reggel kézbe véve a Szerencsi Híreket, a címlapon is örömmel láttam viszont a metszetet. Így lesz a művészetből alkalmazott grafika, s a művészi grafikából történelem."

Szerk.

"... VIRÁGA NINCSE MÁR, SEM GYÜMÖLCSE..."

(Radnóti M.)

Raszler Károly kiállítása a Galéria IX-ben

A Magyar Rézkarcolók Egyesülete tisztelettel meghívta a művészet barátait Raszler Károly Kossuth-díjas grafikusként fenti című grafikai kiállításának megnyitójára a Ráday utcai Galéria IX-be. E nem mindennapi eseményre 2002. március 29-én, Nagypénteken került sor, s nem véletlenül. Raszler Károly, aki a Képzőművészeti Egyetem Sokszorosító Grafikai tanszékének volt évtizedeken át kiváló professzora, az utóbbi években nem jelentkezett túl gyakran újabb műveinek a bemutatásával. Nyugdíjba vonulása óta, bizonyára nem véletlenül ismét aktívabb, s most egész sorozat tollrajzát mutatta be kiállításán. A tárlatot igen népes közönség, számos volt tanítvány és művésztárs jelenlétében Vámosy Ferenc Széchenyi díjas egyetemi tanár nyitotta meg. Lírai hangú megnyitó beszédéből idézünk hosszabb részletet.

"Nagypénteken jöttünk össze, hogy e különös ünnepen a halált vagy most inkább a pusztulást -, ezeken a gyönyörű tollrajzokon az elhaló élő anyag sorsát, a növények halálát, a természeti környezet pusztulását, s az ez által keltett veszélyt végiggondoljuk. Rendkívüli érzékenység, elmélyült belső világ kell ahhoz, hogy valakit - egy jelentős művészt -, ez a pusztulás megragadjon s elemezni kezdje, végig kísérelje értő figyelmével és részvétellel e bomlási folyamatot, amit nem a természeti környezetbe való visszatérés örök rendje, hanem egy váratlan és pusztító kór, a gesztenyefákat támadó kéregprág okoz.

Tudom, annak a saját környezetnek a pusztulása, amiben gyermekként s majd egy életen át éltünk, sokakat megragad, mégis úgy érzem, Raszler Károly művészetében másról, többről van szó.

Nem a kertjét óvó gazda tiszteletreméltó küzdelmének jó néhány állomását akarom most részletezni, ez

Fák. Raszler Károly rézkarca, C3, C5

S Z E M L E

A dániai NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2002/1. száma az exlibris-élet néhány neves személyiségének nekrológiát közli. Köztük emlékeznek meg a nemrég elhunyt *Várkonyi Károlyról* is. "A nagy grafikusok közé tartozott, - írja a lap - aki a fa- és linómetszetet egyaránt alkalmazta, jellegzetes, könnyen felismerhető magyar stílust teremtve." A 80 évesen elávozott holland *Lou Strik*-ről úgy emlékeznek meg, mint aki kisgrafikáiban tükröt tartott az emberiség elé. A 94 éves korában elhunyt *Helmer Fogedgaard* méltatása során megemlíti a lap, hogy személyében Dánia az ex libris legnagyobb személyiségét veszítette el. 1965 óta szerkesztette lapjukat.

A holland királyi család részére az idők során készült könyvjegyeket mutatja be írásban és képen *Jos van Waterschoot* az EXLIBRISWERELD 2002. évi tavaszi számában. Hírt olvastunk itt arról is, hogy az ország 80.000 darabból álló Jansen-gyűjteménye múzeumba került. A hágai Mermannó Múzeum könyvjegyeinek száma ezzel kb. 330.000 darabra emelkedett. Antikváriumuk tavaszi ajánlatában Román Károly 20 darabos és Tempinszky István egyenként 10 darabos két-két könyvjegy-összeállítását csomagonként 10 gulden ki-kiáltási áron szerepeltetik.

A THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION 118. száma beszámol arról, hogy a Taiwan szigetén élő gyűjtők megtartották első találkozójukat. Egyesületük, a Taiwan Bookplate Society, 113 tagot számlál. Számuk az összejevetel nyomán közel száz fővel gyarapodott. A 16 oldalas lapban több mint 40 könyvjegyet képpel is bemutatnak. Szokásuk szerint ezek kivétel nélkül japán művészek alkotásai.

"Az ex libris ismertetése" címmel korábban sorozatot indított az AFCEL, a franciák exlibris-egyesülete. Eddig csak híreket olvashattunk a kiadványról, most végre eljutott hozzánk a 2001. novemberében megjelent 15. füzet, amely *Albert Decaris* (1901-1988) munkásságának ismertetését és alkotásjegyzékét tartalmazza.

A nálunk kevésbé ismert francia grafikus a főiskola elvégzése utáni években elnyerte Róma város grafikai nagydíját. 1926-tól haláláig Párizsban élt. Ezalatt mintegy 200 könyvet illusztrált, 500 bélyeget tervezett. Faliképei számos középületben láthatók. A Becsületrend tisztjének életművében 80 db. rézmetszetű ex libris is szerepel, képüket és leírásukat a tetszetős, 64 oldalas kiadvány tartalmazza. Ennek utolsó lapján az a kisgrafika szerepel, amelyet az alkotó bejelenti a gyűjtőknek e világból az ismeretlenbe történt "elutazását".

A 2000. évi DÁNIAI ORVOSTÖRTÉNETI ÉVKÖNYV közölte *Erik Skovenborg* tanulmányát az Aeskulap-témájú könyvjegyekről, A görög-római mondák szerinti Asclepios Apollónak volt a fia. Őt tekintették az

orvoslás istenének, aki nemcsak gyógyított, hanem értett a halottak feltámasztásához is. Gyakran ábrázolták a botjára csavarodó kígyóval, ez utóbbi szerintük a bölcsesség jelképe volt. Ilyen előzmények után természetes, hogy napjainkban az egykori istent az orvosok szerepeltetik ex libriseiken. Ezeket gyűjtötte össze és mutatja be külön lenyomatként is megjelent tanulmányában a dán szerző. A 37 színes illusztrációt tartalmazó, ízléses kiállítású füzetet háromezer példányban jelentette meg a Dansk Exlibris Selskab, azaz a dán gyűjtők egyesülete. Képei között szerepel az itt bemutatott, magyar vonatkozású könyvjegy, *Oriol M. Divi* katalán pap-művész alkotása is.

Oriol M. Divi
fametszete, X2

A győri MŰHELY című folyóirat először szerepel lapszemlénkben. 2001/5. száma 92 oldal terjedelemben a filozófia időszerű kérdéseivel foglalkozik. Az ízléses külsejű, több illusztrációt tartalmazó lappéldány megformálása *Kurcsics László* érdeme. A neves grafikusművészt ebben az évben már tagjaink között üdvözölhetjük.

A KBK márciusi havi összejevetelén a Fészek Klubban *Szabó Attila* fotóművész ismertetése nyomán megismerkedhettünk szabadgrafikai lapjainak nagyobb válogatásával is. Ugyancsak ő alakítja ki az ottani Nemzeti Színház GYŐRI MŰZSA című folyóiratának impozáns megjelenési formáját is. (Ez utóbbi lap 2001. novemberi számában fényképpel kísért méltatása olvasható). A művész egy helyen így nyilatkozott munkásságáról: "Terveztem díszletet, plakátot, emblémát, csinaltam könyvet, folyóiratot, mézeskalácsból szabadság-szobrot". Sokoldalú tehetségére az ex libris barátai is joggal számíthatnak.

Luxemburg gyűjtőinek egyesülete, a Pierre Roberti Kör ebben az esztendőben ünnepelte megalapításának 15. évfordulóját. Elnökük, *István von Habsburg-Lothringen* köszönti a tagságot EX LIBRIS c. lapjuk 2002. februári számában. Cikkéből értesültünk arról is, hogy a kör tekintélyes kiállító-standdal szerepel majd a 2002. évi könyvfesztiválon.

Nem zárkózik el a közelmúlt és a jelen ábrázolásától sem, elég ennek igazolására a *Csatatér* című tusrajzára, vagy a *Paraszi világ alkonya* című montázsára hivatkozni.

A művésztrío legfiatalabb tagja, *Ürmös Péter*, a legközelebb áll műveiben a mai kor megjelenítéséhez, a jövő megidézéséhez. Tudjuk róla, hogy művésszé válása során színdinamikai és építészeti formatervezési tanulmányokat is folytatott. Ezek eredményét látjuk a Velence, Salzburg, Róma, stb. épületeivel foglalkozó lapjain és szép számban szerepel színes lapjain is. A tudományos fantasztikus irodalom lelkes híveként ezúttal több művén a jövő felé irányítja a közfigyelmet. Így például a *Csillagközi üzenet* című rézkarcán azt az emblémát villantja fel, melyet az emberiség küldött a világűrbe, saját létéről, civilizációjáról. *Schizomeeting* című litográfiasorozata a tudatos és tudat alatti világ összefüggéseire utal.

Király Zoltán megnyitóbeszédét az immár fél évszázados múlttal és hagyományokkal rendelkező KBK jelentőségének kiemelésével fejezte be, ugyanis mindhárom kiállító igen tevékeny, köztiszteletben álló tagja az exlibris-barátok említett egyesületének.

A kiállítás rendezése a három művész között fennálló baráti együttműködést példázza. Másokkal ellentétben nem igyekeztek műveiket egymástól elkülönítve bemutatni. Egy-egy falon békésen megfértek egymás mellett mindhármuk azonos szellemiséget tükröző alkotásai. Egyikük sem igyekezett a másikra licitálni, így tárlatukon kiegyensúlyozott mértéktartás, harmónia uralkodott. Példaként szolgálhatna ez nemcsak művészeti életünkben, hanem a mai közélet egyéb területein is.

Kőhegyi Gyula rézkarca, C2

Ürmös Péter fametszete, X2

"BELSŐ ARCHITEKTURA" - VÁSÁRHELYI ANTAL GRAFIKUS KIÁLLÍTÁSA

Budapesten a Ráday utca 49. szám alatt működő Erlin Galériában nyílt meg 2002. április 25-ikén *Belső architektúra* címmel a művész grafikai kiállítása.

Előjáróban meg kell említenünk, hogy ő a szervezője és vezetője a Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének, amely jogutóda az 1921-ben hasonló néven létrejött egyesületnek; s immár három éve működik mai formájában, és másfél éve mai helyén, a Ráday utcában, a hozzá kapcsolódó *Galéria IX*-cel és a sok funkciót betöltő grafikai műhelyekkel. Kiállító helyiségükben rendszeresen mutatkoznak be a hazánkban működő különböző időszakos és állandó jellegű művésztelepek és műhelyek.

Lehetőség nyílik külföldi társ szervezetek kiállításainak a megrendezésére is és egyéni bemutatkozásokra, többségében a már 90 főt számláló tagság részére, de minden professzionális grafikusművésznek, továbbá a

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete tagjainak. A műhelyek biztosítják a grafikai művek előkészítését és a rézkarcok, rézmetszetek, hidegtűnyomatok, litográfiák, linó- és fametszetek nyomtatását is, tehát a műhelyhasználatot.

Vásárhelyi Antal az erdélyi Szatmárnémetiben született, belsőépítészeti és grafikai tanulmányait 1969-1973 között Bukarestben végezte. 1979-ben telepedett át Budapestre, ahol eleinte szabadfoglalkozású grafikusművészként dolgozott. Majd 1982-1989 között a Fiala Művészek Klubjának volt a vezetője, ahol több száz kiállítást szervezett és rendezett, valamint társ művészeti programok koordinálásával foglalkozott. 1989-től közel tíz éven át Németországban, Nürnbergben élt és alkotott. 1998-tól a hazai művészeti élet aktív résztvevője. Kiállítás-sorozatot szervezett "Homage a M.C. Escher" címmel a képzőművészet e különleges